

ואברהם וכן בא בימים ויהוה בך את אברהם בכל:

אבל אחרים חדרו בפירוש הכתוב הזה ענין עמוק מאד ודרשו בזה סוד מסודות התורה, ואמרו כי בכל תרמוזי על ענין גדול, והוא שיש להקב"ה מדה תקרא כל, מפני שהיא יסוד הכל, ובה נאמר אנכי ה' עושה כל (ישעיה מד כד), והוא שנאמר ויתרון ארץ בכל הוא (קהלת ה ח), יאמר כי יתרון הארץ וטובה הגדולה השופע על כל באי עולם בעבור כי בכל היא, והיא המדה השמינית⁴⁶ מ"ג מדות,

הרמב"ם פ"ג א"א

ויאמר יהוה אל משה לאמר: ודבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ליעשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזכרם ונתנו עלי ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה וצויתם אתם ולא תחרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר איתם וזים אחריהם:

פ"ג א"א

(לט) וזכרתם את כל מצות ה', שמנין⁹⁹ גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג.

ר"י א"א

(לט) וטעם הזכרון הזה שיהיה בציצית לכל המצוות כתו רש"י מפני המנין של ציצית בגימטריא שש מאות, ושמונו חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג, ולא הבינותי זה, שהציציו בתורה חסר יו"ד²¹, ואין מנינם אלא חמש מאות ותשעים, ועו שהחוטין לדעת בית הלל²² אינם אלא שלשה, והקשרים מתורה אינם אלא שנים, כמו שאמרו²³ שמע מינה קשר העליו דאורייתא²⁴, דאי סלקא דעתך לאו דאורייתא כלאים בציציו דשרא דחמנא למה לי, הא קיימא לן התוכף תכיפה אתו אינו חבור²⁵. אבל הזכרון הוא בחוט התכלת שרומז למדו הכוללת הכל שהיא בכל-והיא תכלית הכל, ולכן אמר וזכרת את כל, שהיא מצות ה' וזהו שאמרו²⁶, מפני שהתכלת דומו לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו', והדמיון בשם, גם הגוון תכלית המראות, כי בריחוקם יראו כולם כגון ההוא²⁷, ולפיכך נקרא תכלת²⁸.

רמב"ם א"א

תניא היה ר' מאיר אומר מה גשנתה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר ותחת רגליו כמעשה לבנות הספיר וכעצם השמים לטהר ובת"כ כמראה אבן ספיר דמות כסא

רמב"ם א"א

אפוד מכפר על עבודה זרה דכתיב אין אפוד והרפים מעיל מכפר על לשון הרע אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר מעשה הקול

רמב"ם א"א

ויצא יעקב מבאר שבע בלך חרנה: ומגע במקום הלן שם כ"ב השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתי ויסבב במקום ההוא: והנה סלם מצב ארצה יב וראשו מגיע הקמקמה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו: והנה יב יהוה נצב עליו ואמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה טכב עליה לך אתננה ויורעך: והיה יב ורעך בעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונדרכו בה כל משפחת האדמה ויורעך: והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר ימלך והטבתך אלי האדמה הזאת פי לא אעזבך עד אשר אס-עשיתי את אשר דברתי לך: ויקץ יעקב משנתו ויאמר אבן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: וירא ויאמר מה יזכרא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה טעם השמים: וישלם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר ישם מראשתי וישם אותה מצבה ויקץ שמן על ראשה: ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לה שם העיר לראשנה: ויקר יעקב בדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי וימריני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: ושבת בשלום אלי בית אבי והיה יהוה לי לאלהים: והאבן הזאת אשר ישמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תמון לי עשר אעשרנו לך: וישא יעקב רגליו בלך ארצה בניקדם:

פ"ג א"א

לא יתטע לך אשה כל יעץ אצל מוזה יהוה אלהיך אשר תעשה לך: ולא תקים לך מצבה אשר שבת יהוה אלהיך:

פ"ג א"א

(כב) ולא תקים לך מצבה, מצבת אבן אחת להקריב עליה אפילו לשמים: אשר שגא, מזבח אבנים ומזבח אדמה צוה לעשות, ואת זו שגא כי חק היתה לכנעניים¹³. ואף-על-פי שהיתה אהובה לו בימי האבות עכשיו שנאה¹⁴, מאחר שעשאוה אל-חק לעבודה זרה.

ר"י א"א

ויאמר אלהים אלי יעקב קום עלה בית אל ושב שם ויעשה שם א לה מזבח לאל הנראה אליך בדרךך מפני עשו אחיך: ויאמר יעקב ב אלי ביתו ואל כל אשר עמו הסרו את אלהי הנכר אשר בתוכם והטתו והתליו שמלתיכם: ונקומה ונעלה בית אל ונעשה שם א מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי יהי עמדי בדרךך אשר הלכתי: ונתנו אלי יעקב את כל אלהי הנכר אשר בגדו ואת הנזמים אשר באוניהם וישמן אתם יעקב תחת האלה אשר עם שכם: וישעו ויקרי חמת אלהים על הערים אשר סביבתיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב: ויבא יעקב ליוה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא וכל העם אשר עמו: ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בדרך חן מפני אחיו: ותמת דברה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות:

פ"ג א"א

ת"ד שלשה המעיון הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק וישראל יעקב אברהם דכתיב ביה בכל יצחק וישראל יעקב דכתיב ביה בכל יצחק

פ"ג א"א

בכל מכל כל. נאצרהס כתיב (נחשית מד) וה' נרץ את אצרהס נכל קילמק כתיב (שס מ) ואוכל מכל זיעקב כתיב (שס נ) וכי יש לי

פ"ג א"א

*דרש רבא בשבר שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוך נעל וכו בניו לבי מצות חוט של חבלת ורצועה של חמלין בשלמא רצועה של חמלין דכתיב ודאו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך *ותניא ר"א הגדול אמר אלו חמלין שבראש אלא חוט של חבלת מאי היא דתניא *היה ר"ם אמר מה נשתנה חבלת מכל מיני צבעונין מפני שהחבלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לבסא הכבוד

מ"א ט"ו (י"ט)

ואמר ר' אלעזר מאי ונעלה אל דר' ה' אל בית אלהי יעקב ונ' אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויעקב אלא *אשר יאמר היום בדר' ה' יראה ולא *כיצחק *כשכתוב בו שרה שנאמר *ויצא יצחק לשוח בשדה אלא כיעקב שקראו בית שנאמר *ויקרא את שם המקום ההוא בית אל

מ"א ט"ו (פ"ח)

*לכרתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיוו זו זו קרית שמע *דתנן מאיכתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין חבלת ללבן

מ"א ט"ו (מ"ג)

והדרך על בניהם (תהלים צ, טז) זה יצחק ורבקה שנאמר (בראשית כד, סג) ויצא יצחק לשוח בשדה והיתה רבקה באה עם אליעזר וכיון שראתה אותו רבקה ראתה אותו הדור ביותר לבוש ומעוטף בציצית ודמותו כמלאך אלהים וכו' וכל כך למה בזכות אביו וזכות עצמו שנאמר (תהלים שם) יראה על עבדיך פעלך והדרו על בניהם ואין הדרך אלא טלית הדור הדומה להדור שלך שנאמר (שם קד, א) הוד והדר לבשת דא"ר חזקיה ואית דאמרי בשם ר' מאיר תכלת דומה לים

מ"א ט"ו (מ"ג)

*א"ר חייא בר אבא א"ר סימאי שלשה היו באותה עצה בלעם ואיוב ויתרו בלעם שיעץ נהרג איוב ששחק נידון ביסורין יתרו שכרה *וכו מבני בניו שיישבו בלשכת הגזית שנאמר *ומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים שמעתיים סוכתים המה הקנים הבאים מחמת אבי בית רכב וכתיב *ובני קיני רחן משה ונ' :

מ"א ט"ו (מ"א)

*א ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים. שבתורה זכור ושומר. ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מנובד : ב' איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם להרוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת [ג] ומתעטף בציצית ויושב כבוד ראש מיהל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך. וחכמים דראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך :

מ"א ט"ו (מ"א)

*ובסידורים מפרש אבר אחד יש באדם ונסכויו שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת, וביאר במטה משה (תלמיד המהרש"ל) סימן תקי"ג שהעצם הזה נקרא גם לוז, והוא אפילו יכניסו אותו באש אינו נשרף בריחיים אינו נטחן בפטיש אינו מתפוצץ... ועצם הזה שרשו ועקרו מעצם השמים... ובעת התחיה יתרטב העצם בטל התחיה ונעשה כשאר בעיסה ויתפשט לכאן ולכאן וימתחו מתוכו כל האיברים וכל הגידים ועור ובשר. ויתגלגלו עד ארץ ישראל ושם יקבלו רוחתם בארץ הטהורה.

מ"א ט"ו (מ"א)

יראה אל עבריך פעלך והדרך על בניהם. דבר אתי והדרך זה תכלת שבציצית שישוראל מתכסך בו שנקראו בנים למקום

מ"א ט"ו (מ"א)

והאבן הזאת, אמרו על אותה אבן כשהיו מעלין אותה בדימוס היתה מפלת עיצמה לפי שעתיד בית המקדש ליחרב ועל כן מאסו אותה הבונים עד שבא שלמה בחכמתו ונשבע שאפילו יחרבה ויחרבו הכל היא לא תחרב ולא תזוז ממקומה וקבעוה בכתל מערבי, הה"ד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה

מ"א ט"ו (מ"א)

רבנין אמרו אכנים סיעוט אכנים שנים אברהם יצא מסנו ישמעאל ובני קטורה יצחק יצא מסנו עשו, ואני אם מתאחות הן יודע אני שאינו יוצא מסנו פסולת.

מ"א ט"ו (מ"א)

ואולם לוז היא לוז שזובעין בה. התכלת. הוא לוז שעלה סנהריב ולא בלבלה. נבוכדנצר ולא החריבה. היא לוז שלא שלט בה מלאך המות מעולם. הזקנים שבה מה עושין עם כיון שהם זקנים הרבה מוציאים אותן חוץ לתומה והם מתים.

מ"א ט"ו (מ"א)

(ה) עת להשליך אבנים. צמורי ישראל מושלכים צמורין הימ, משמכנה אבני קודש (ויקרא ד ט) : ועת כגום. אומס מן הגולה, כמו שנאמר (ויקרא ט טו) והושיעם ה' אלהים ציוס ההוא ללאן עמו כי אבני נזר ממנוסקות על אדמתו : י"ג קרא סיקר